

Ese de dône ori in septemană: Jof-n si Domnure'a; era candu va pretinde importanță materialelor, va esi de trei sau de patru ori in septemană.

Pretiul de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diuometate de anu	4 " "
" patruri	2 " "
" pentru Roman'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
diuometate de anu	6 " "

ALBINA.

**Inscintiare dloru Abonentii
ni nostri: Asceptandu pre tóta
dnu'a returnarea dñu concediu a
dlui Redactore G. POPA, am fa-
cutu pregatirile necesarie, ca
fóia nostra septeman'a vittória
se esse de trei ori, mercuri, vi-
nerti si dominica.**

Pesta, in 13 Noemvre.

Două cestiuni mari, demne d'a fi pertractate la acestu locu, se agita astăzi în sferele politicei interne. Primitemu din capulu locului, că ele, in ultim'a analise potu se-si coincida; la tóta intemplarea inse ele fóma — una sistema seu combinatiune mai inalta. Noi, conformu interesului si indatenatiunei nóstre, candu trecem la ele ni vom permite a le luá cam din fundulu fundului, pentru ca stimabili cetitori se le pótá nu numai conóisce, ci si pricepe cum se cade.

Cine s'ar pune se numere multimea de colóne prin foile oficiai si semí-oficiai, incarcate cu reporturi despre triumfurile — pompöse, brillante, si — firesce si scumpe, ce serbă si totu urma a mai serbá Domnitorulu nostru, Imperatoriulu si Regele Austro-Ungariei — in Oriente, — acel'a ar avé de lucru. Dar alte foi, cari si ele vor a trece de bine informate, paralelu cu aceste triumfuri bucinate, vinu a ni siopti, că — plecandu Monarchulu nostru spre Oriente ar fi insarcinatu pre ministrii sei remasi a casa, se faca tóta pregatirile, pentru ca la returnare se se pótá pune capetu diferintelor politice-natiunali, ce bantuescu tierile, pacea, progresulu comunu!

Acést'a ar fi prim'a cestiune mare.

Ce fericiti am fi, daca am poté, daca am avé destulu temeu — se damu cre diamentu acestei faime! Intr' aceea lipsea de atare complanare seu impacatiune esistendu, pentru că esiste reulu, difertiele, nemultumirea, turburarea spireloru, — loialitatea ni comenda a luá faim'a de adeveru si a ne ocupá de ea.

Nu vremu se mistificamu, si pentru aceea insemanu aci numai de cătu, că acea faim'a, pre unde suna si resuna, ea este numai despre partea monarchiei cea din colo de Laita, ér pre noi, multiumitii si fericitii supusi ai „Ungariei unguriloru” — nu ne privesce. Va se dica: este vorba de diferintele, gravaminele, c'unu cuventu, de pretensiunile celiloru, poloniloru, tiroléniloru si — dóra inca a slovéniloru, cari pretensiuni se afirmara si totu mereu urma a se afirmá print' o opositiune generale, compacta si sonora, print' o pasivitate activa si inca ce activa (!!) a popóraloru si intieligintei loru impreuna; ér de necasurile si doreile nóstre, cei- ce mai multu ne-am dedat, a le inghití, de cătu a le pronunciá, mai multu a le innecá in peptu-ne, de cătu a le manifestá in lume, pre facia, — nu pré si-adducu a minte dieii pamantesci!

Cu tóte, noi ne-am bucurá din anima, daca faim'a s'ar adeverí si astfel; căci prin aceea pre d'o parte sistem'a politica de astadi, carea si pre noi ne apésa de móre, ar primi o lovitura grea; pre d'alta parte s'ar desavuá cóbela si credintele celoru slabí de angeru ai nostri, cari, servili si neloiali, cum sunt, sustieni si predica, că Monarchulu o data cu capulu, macar se péra lumea, nu se va mai pleca se puna stavila nedreptatiri-

loru ce se facu majoritatiloru popóraloru, se comande o data cu véce de tunetu elementeloru impiatiorie si nimicitórie: „quos ego!” Si apoi surpandu-se aceste neloiali creditie si cóbe, si in locul loru resarindu speranti'a si instalandu-se cu ragiulu consciintiei de dreptu, óra mantuirei, óra dreptatei, óra adeverului trebuie se bata curendu si pentru noi:

Noi deci, firmi in creditia catra Monarchulu nostru, convinsi despre sentiuilu seu pré inaltu de dreptate si amóre pentru tóte popórele sale si anume si deschinitu pentru cele cu o mia de titli de dreptu si de merite, cascigate prin cele mai grele sacrificie, precum nu se poate negá acést'a despre natiunea romana, noi credem, si trebuie se credem si se speram că faim'a amintita — nu este foră temeu; căci altumintrelea nu ni-ar remané, de cătu a — desperá; ér despre popórele desperate se scie, că ele — n'au patria si patriotismu, n'au pietate de cătu — pentru sentiuilu de ura si de isbanda! — Cine n'o scie si n'o crede acést'a, duca-se in Buc'a Catarului, ca s'o véda cu ochii.

Repetim deci, că credem si tienem acea faim'a de — *intemeiata*; — inse vediendu noi cum procede Ministeriulu Vienesu facia de popórele nemulțumite si turburate, vediendu că elu, in locu se apuce alta cale, alta directiune, si-sfortiadu tóte poterile a se ntari totu mai multu in cea nefericita de pon' aci: ni vine se ni perdemu tóta credint'a si sperant'a, că Msa, cu barbati guvernelor de astadi va fi in stare a-si realisá naltele si parintescile intențiuni. Pentru ca se pricepemu acést'a, se trecem la a dòu'a cestiune mare.

A dòu'a cestiune mare este — cestiunea „reforme electorali”, pro carea Autoritatea de statu si-a facut'o devise politica si a scris'o de adreptulu pre flamur'a sa.

Ministeriului cislaitanu, *Beust-Giskra*, nu i vine la socotéla sistem'a representativa astadi in vigóre in acea parte, pentru cau'a că legelatiunea dup' acea sistema este pré ingregata de eleminte negermane si necentraliste.

Candu a intrudusu dlu *Schmerling* la 1860 si 1861 acea sistema, punctulu de mancare si scopulu a fostu cu totulu altulu; atunci se calculá, că si tierile unghresci cu elemintele loru, si prin urmare si magiarii vor se fia representati in senatulu imperiale din Vien'a, acolo apoi diferitele elemente cu diferitele loru interese si tendintie vor se se paralisedie unele pre altele si — tóte vor se se radime in regimul, carele astfelu, basatu ca pon' aci pre divergintie si ne 'ntielegerele elemintelor, va se fia securu si tare. De candu inse cu dualismulu, referintele si tendintiele devinu cu totulu altele. Elemintele negermane si necentraliste nu vor se se contopésca in senatulu imperiale, ci tindu tóte a si decide ele sortile a casa in dietele loru proprie. Necadidu dlu Giskra deci este mare si densulu cu ochi inviosi privesce la diet'a Ungariei, in carea minoritatea magiara din tiéra print' o maioritate artificiosa in dieta, dispune dupa draga voi'a regimului de tóta poterea si tóte medilócele tieriei — pentru scopurile regimului si ale ómenilóru, respectiv unelelor lui.

S'a socotitu asié-dara dlu Ministru Giskra si cu ai sei, se corégă reulu; dar — facia mai vertosu de cehi si de poloni, acést'a necesaria operatiune nu merge de a-dreptulu; prin urmare inteleptulu

ministru se apucă s'o faca — cum dice latinulu — „per ambages.” Eca cum: elu — vedeti dvostre, democratul alu naibei ce mai este, constata, că — numerulu membrilor parlamentului centrale este pré micu, că o reprezentatiune a poporului de căte unu deputatu pentru cam 100,000 suflete este pré slaba; si asié elu si-descoperi dorint'a d'a inmultii sănatulu imperial cam pon' la indoitu, la 300 seu 400 de membri. Firesce acum, că daca este vorba de principiulu democratiei, apoi nici o reprezentantia aléasa din clási nu poté se se potrivescă de felu; ergo — dlu Ministru Giskra incepù a lucrá si a agitá pentru principiulu alegerilor diricte. Hei, dar cehii, polonii, tirolesii etc. se vede că — nu sunt orbi; pri-cupura ei indata că de ce se lucra; vediu ei si in Ungaria că ce voru se dica alegerile directe, candu ele se facu printru unu regim nedireptu, regim cu tendintie particulare, in folosulu unei mice parti, ér nu alu totul! Da, bietulu poporu simplu este mai usioru de insielatu, de corruptu, de intimidatu, de cătu clasle mai culte; apoi mesculantiele ce se facu la impartirea cercurilor si la conscrierea alegatorilor, si terorisarile si corup-tiunile la actulu alegerilor, — cine nu le cunosc! etc. etc. etc. Destulu că — factorii pentru a caror imbetare cu apa era combinatul planulu Ministeriului nemtiesc — nu se dedera amagiti, ci toti din tóte partile respinsera in dietele loru provinciale propunerea Ministeriului, facuta in aceasta causa; asié dlu Giskra nu-i remase, de cătu — seu a-si pune poft'a in cuiu si a se frementá si mai de parte, in centrulu seu, cu elemintele de-centralisatore, seu — a se pune pre tenentul decretarei prin violentia. Cea d'an-tie alternativa este recomandata de — *necessitate*, necesitatea sistemei, firesce; cea-lalta de — spiritulu de reactiune. Se fumu convinsi, că dlu Giskra va alege dupa cum va suflá ventulu, — supunendu că nu-lu va parasi inteleptiunea.

Destulu că asta politica, tendintia, activitate a sa este, ceea-ce regimulu din Viena uomesce, „Wahlreform” — reforma electorale; parol'a lui de astadi. Asié trebuie se-i cunoscemu noi pre — fericitorii de astadi ai popóraloru din Austria! Candu s'a inrudusu prin dlu Schmerling sistem'a de astadi, scopulu ei a fostu: se eschida democrat'a, adeca pre adeveratulu poporu si cu adeveratele sale interese — din parlamentu, se lu eschida prin faptori „mai indrepatiti in Austria,” prin clase seu caste; astadi, precum vediu-ramu, scopulu reformei democratice a dlu Giskra — este: se eschida inteligint'a consciintiosa din legelatiunea suprema prin poporulu simplu si amagibilu! — Insa are némtiulu unu proverb, care dice, că — „a grigiu Ddieu, ca arburii se nu crésc pona'n ceriu.” Speram că nici arburile iesuitiloru politici nu va cresce pona'n ceriu. Cu tóte acestea, dupa cele premise, vrendu nevrendu ni se obtrude cestiunea: Oré dlu Giskra, si cu consotii sei nu va fi cugetandu a satisface prin acést'a reforma a sa dorint'a Maie-statei, a pregatí complanarea diferintelor si nemultumirilor politico-natiunali? — Este indrepatitul prepusu?? — Dar ce temere, ce prepusu, ma catu de negru si absurdu — ar fi ne'ndrepatitul in Austria dupa esperintiele trecutului!?

Insurgint'a in partie Catarului, desi cestiure si foile oficiai se magulescu că este innadusita, firesce prin agramadirea de potere armata si adaugereade destula

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptul la Redac-tiune Alte-Postgassee Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privesc Re-dactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi ére cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunti si alte comunicatiuni de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie; repetari e se facu cu pretiu scadintu. Pretiul timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

asprime si crudime, — totusi dupa alte reporturi, acésta innadusire par' că este astfelu, că rescóla se delegédia dintr' unu munte si tienutu intr' altulu.

Intr' aceea despre urdirea si causele rescólei incepù a se publică cele mai tri-ste si memorabili date; anume in „Tagespost” din Gratiu vine unu c.r. oficeriu a ni spune, că — propriu portarea autoritatilor publice si violata mandria seu ambitiune a guvernatorului, genera-riu-fml. Wagner — sunt cari adusera pre bietii bucani la desperatiune, in cătu nu li mai remase, de cătu refugiu la propri'a isbanda, la arme! „Stati,” striga acelu dnu corespondinte, — „stati” cu omorurile! De 4 septemani tiene junghia-re intre soldati credintosi si intre unu poporu totu atâtu de onestu si creditiosu alu patriei!“ In fine adange: „Monar-chulu petrece in Africa si Asia, incungiu-ratu pururea de ómenii ce creára situa-tiunea de astadi a statului; . . . in Vien'a Ministeriulu are urechi numai pentru mintiunele si laudele oficiai. Rogarile si plansorile poporului remanu fora re-spunsu: deci — unde se mai caute elu ajutoriu si dreptate?!

Paralelu — vocile din granitia, anume din cea croata-serbésca, devinu totu mai alarmatórie, si pre stepanitori incepù a-i cuprinde ingrigiri grele. Dar despre acést'a parte — alta data. Acum se adaugemu, că unii dintre contrarii no-stri natiunali afia la timpu a-si aduce érasi o data aminte de noi si de caus'a nostra, caus'a *natiunalitatilor din Un-gari'a*.

„N. F. Lloyd,” de dominec'a trecuta spune pre facia, că — cestiunea de nati-unalitate nu este deslegata si că — este pecatu a-si face domnii dela potere ilu-siuni intr' acést'a privintia. (Ce voru dice la acést'a tiranii cei mici din Carasiu, Temisiu, Selagiu, Satumare etc. etc., cari totu mereu amerintia cu furce pre origine nu crede in deslegarea finale si completa a cestiunei de natiunalitate?) Cei dela „N. F. Ll.” afirma, că ea, acést'a cestiune si-a schimbaturu numai facia seu caracterulu, si — inca spre desfavórea pacei interne. „Pona la facerea legei, dice ungu-ru, noi stámu in aren'a degelatiunei fa-cia'n facia cu postulatele natiunalitatilor: astadi — reulu, s'a retrasu in organismulu internu si — nu este accessible. Ér că reulu esiste, dovedescu isbucnirile pati-móse din acea parte — in óre nepandite, si dovedesce indiferentismulu, cu care se pórta de-vatati romani si serbi la tóte afacerile publice. Mai nainte natiunalitate se luptau, astadi ele stau inversiate. Credem că — nu este bine, a lasá spudi'a aprinsa sub cenusia. Cestiunea esiste, deci nu este consultu, nici posibile, a o ignorá!“

Vedeti cum scin fratii nostri se ni-meresca adeverulu, candu li se apro-pia muculu la degete. Se fia ei insa convinsi, că — comedie nu voru mai jucá cu noi. Au frati adeverati, prin fapte reali, posi-tive, — au contrarii inversiunati, indife-renti pentru ori ce afaceri ale — asié-numitei patrie unguresci. Romanii sciu apretiu gravitatea referintielor intre ambele elemintele isolate: dar ca o turma de vite nu voru se fia si se remana nici chiar fratiloru. In man'a magiariloru este sórtea: aléga. Noi ni-am facutu de-torint'a, si consciint'a ni este cu totulu liniscita.

Scirile din strainatate le rezervam pentru nrulu urmatoriu.

Diet'a Ungariei, de mart'a trecuta pona astadi nu mai tienu siedintia publica, ci lucră in sectiuni. Reportul despre siedint' a de astazi sositu-ne pre tardiu, usemenea trebuie se-lu lasam pentru nruu viitoru. Amintim numai atat'a, că s'a desbatutu legea pentru continginte de recruti pe a. 1870.

DELEGATIUNEA SOCIETATII ACADEMICE ROMANE

aduce multumire publica urmatorilor dñi, cari au binevoitu a contribui la inestraarea bibliotecii societății prin donatiuni:

a) Parintelui *Melhisedecu*, episcopulu Dunarei de diosu, pentru dōue exemplarile din cronică *Husiloru*, lăcrata de Reverentă *Sa;*

b) Domnului A. Treb. *Laurianu*, pentru căte unu exemplarul din:

1. Istoria Romanilor din timpurile cele mai vechi pana in dilele noastre;

2. Magasinul istoricu pentru Daci'a, in cinci tomuri;

3. Charta tierilor romane, cunoscute mai inainte sub numele de Daci'a, in 12 foi;

4. Tabul'a Daciei antice;

6. Fragmentu istoricu de Calnău, Iasi;

7. Calendariu lunari si pascale, de la anul 2.300, inainte de Christosu, pana la anul 3.172 dupa Christosu;

c) Domnului V. A. *Urechia*, pentru dōue diplome originali, un'a dela Carolu alu VI-lea din 1717, si alt'a de Gabrielu Movila din 1619, precum si pentru 36 carti parte in limbe straine, parte in ea romana.

I. *Heliaide R.*
presedinte,

STATUTUL ORGANICU

alb bisericii rom. orientale, sub datul din Schönbrunn 28 maiu 1869 a primitu pre falt'a sanctiune a MSale si pentru confinu militaru, si elu a inceputu a se pune in lucrare pretotindeni; dar cu ocașia unei sanctionarii, elu a suferit unele modificatiuni său aduse, pre cari unii corespondinti ai nostri le tienu contrastice cu dispusetiunile congresului. Pana se ni pronunciā parerea nostra într' acēsta privinta, publicam mai nainte aci simplu acele modificatiuni, precum urmează:

In Sectiunea I. la „Sinodulu Parochialu” §. 7. s'a adausu celor 8 puncte ale Congresului, una punctu nou, adeca alu 9., care suna asă: „Autoritatile politice din fruntari'a militara vor pastră si mai departe cercul de activitate, ce li compete in aceste afaceri.”

In Sectiunea II. la „Comitetulu parochialu” §. 23. s'a adausu unu punctu nou, alu 19. care suna: „Cu privire la tōte oblegatiunile de mai susu ale comitetului parochialu in privint'a administrarii, inventarii, apoi a ratiotinerii si a pastrarii intregei averi parochiale, a supr'a acelor'a autoritatatile in fruntari'a militara si mai departe vor eserci influența de pana acum.”

In Sect. III. la „Epitropia parochiale” §. 27. s'a adausu erasi unu punctu nou, adeca alu 9., care suna asă: „Autoritatilor politice din fruntari'a militari'a li se rezerva influența competinta in tōte aceste directiuni.” Apoi la § 28, totu in a III. Sectiune in fine s'a adausu unu punctu nou, alu 5. care suna: „Si in privint'a afacerilor scolare vor eserci autoritatatile fruntariei militare influența ce li compete.”

§. 175. este modificatul asă: „Limb'a oficiosa in tōte trebile bisericcesei, scolarie si fundationali atata in lantru cau si in afara este cea romana, totnsi in se are a fi alaturata o traducere germana la scrisorile oficiale, ce se dirigu catra autoritatatile superioare din fruntari'a militara.”

Langa Aradu, 8 noemb. n.

Aceptati se auditi, cum se executa in aceste parti statutulu organicu; etă cum se executa si respectează:

Comitetele parochiali — afara de partile din Banatu — in tōta dieces'a dintre cele 18 protopopiate nicairi nu s'a inițiatu, pentru că asă li vine mai bine la socotela dupa usulu si calapodiu de pana acum;

a „se chirotonii si sunti” preoti — desi sub protestu de administratori — fara de a se respectă dreptulu de alegere alu poporului in virtutea statutului organicu;

a „se denumi” simpliciter prin nascințeii consistoriului administratori protopopesci, — cari dupa unu timpu oreare se intaresc definitivi;

a „se primi in ordulu calugarescu individu” — despere cari forte multe s'ar pot spune, cari apoi

devinu aplicati in duoe calitati „de professori la institutulu clericalu, si de notari cosistoriali;”, a „se amovă invenitori,” si in locul loru a se denumi prin consistoriu altii pe cari i recomenda protopopulu concernint, a caror denumire se substerne si acum'a ministeriului magiaru de culte spre intarire!

a „se concede protopopului P. I.” se-si neglige protopopiatulu si se locuiesca in Aradu ca dignitaru bisericcescu facendu servitie magiarisatoria ca „Inspectoru scolasticu etc.” si ca atare a avé influența si intru afacerile nationali bisericcesci si a partecipă la consistoriu!

Tōte acestea se facu fara a avé grigea statutului organicu, pe care-lu condamna si desconsidera chiar dignitarii competinti ai bisericii noastre; tōte se facu — dupa placu si procedura ruginita — fara intrevenirea ver-unui barbatu mirénu!

Arbitriulu popescu său calugarescu totu mai domnesce, si precandu dieces'a Caransebesului pe de ce merge face unu sboru avantajosu cu Reuniunile invenitoriști, si comitele parochiali de pretutindeni, — aici nimu ne se misca romanesc, ci totu unguresce. — In casin'a magiarilor pre cine vedi? Pre calugarii si protopopii nostri cum e F... s'ar cui place a se preumbăla pe strade in costumu ungurescu, si cu alti calugari d'ai nostri ce sunt notari si asesori consistoriali de biserică „romana nationale;” a fraterniză totu eu cei mai incarnați magari.

Densii numai in trebile oficiose bisericcesci — cari li adueu ceva venituri, figura ca calugeri romanesci, — era catu ce an trecut peste pragulu resedintei episcopale, — nu sunt mai multu cei de diuă, ci facu pe omenii nopti, acompaniat de „pătăsi magiară.”

Si o Domne! cate si mai cate alt-le — se comitu fara sfîrșita!

Temisiör'a in 4 Noemvré st. n.

Marti in 2. noemvre si in dilele urmatorie se tienu congregatiunea trilunaria a cotelui Timisioru, sub presedintia vice-comitelui primariu S. Ormos.

Timpulu pliosu, si drumurile rele, a far de acestea dora si intardierea cu semenatur'a, au impiedicat si pre putinii nostri reprezentanti romani, d'a partecipă la acēsta adunare.

Si paguba că n'au fostu de fatia, caci acum de nou s'ar fi pututu convinge despre sensiul de loialitate, egalitate si fratiitate alu magiarilor si magiarilor.

Pana traiá Murányi-Kulterer, capulu clicei suprematisorie, dens'a si-mai masă intentiu-nie, ci egoistice si malitiose, si dăca nu alt'a, celu putinu amagăea cu felu de telu de promisiuni pre cei 3 deacoromani ai nostri; caci vedeti, atât'a aveam aicea; — decandu in se mori numitul conducatoriu, partesaui clicei depusera si intelectiunea si sfial'a, si batendu-si jocu de noi, disperam cu afacerile municipali dupa dragu placul loru, casi candu noi Romanii, majoritatea absoluta din comitatul, nici nu am esiste.

Asiè in ultimele congregatiuni la imprimarea postului de v. comite alu treilea, innoindu-si reprezentantii celor 190000 de Romani pretensiunea pentru ocuparea celu putinu a acestui postu printre unu romanu deca cele latte mai cardinali le ocupara tōte minoritatile straine: capulu comitatului si cu clic'a sa ne respinsa cu evenimentul, că noi romanii n'aveam individual destulu de calificatu pentru unu atare postu (!!), dar ni-au datu parola loru de onore (?), că in data ce vor devini vacante posturi de protojudi său judi cercualu, la acelea voru si chiamati eschisivu numai *romani*.

Nu multu dupa aceia, devinu vacantu postulu de jude primariu in cerculu *Aradului nou*, dupa acest'a celu de jude cercualu la *Cocot'a*, apoi celu de jude primariu in cerculu *Lipovei*, si in urma celu de jude in cerculu *Ciacorei*; clic'a suprematisoria, in se condusa de egoismulu ei forasatu, frangendu-si parola, ne desconsidera si delatură cu totalu, alegendu de jude primariu pre unu armén, cu numele Bogma, cuseru alu reposatului Marányi, de jude cercualu la *Cocot'a* pre unul Ányos, de jude primariu la *Lipov'a* pre Hollosy, ér' de jude cercualu la *Ciacov'a* pre slovaculu magiarisatu Col. Tormásy. Alegerea acestui din urma e cea mai caracteristica Tormásy a fostu pan' acum comisarin de securitate, studie si sciintile juridice nu le are de felu, si totusi — elu se gasi calificatu d'a se candida si — devenindu in candidatiune cu doi dintra cei mai apti si calificati jurati cottiensi, unul romanu celu laltu bugarin, — Tormásy fù alesu cu majoritatea voturilor, firesce a elicei domitoric, pecandu bietulu juratu si *juristu romanu*.

Foisióra.

ACTELE SI DATELE

Conferintei romane natuunale din Transilvania, tienute in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Protocolul stenograficu.

(A se vedea nrri 81, 82, 83, 88, 89.)

Dr. Ratiu. Dloru! La statorirea unui programu nationalu, la statorirea unui programu de purcedere, cu deosebire in obiectulu de facia, casi in tōte obiectele momentosse si insemnate, eu in ainte de tōte ieu in considerare demnitatea natiunei mele si folosulu, care pote rezulta pentru ea din activitatea său pasivitate (bravo!). Numai acolo voi fi activu, său acolo voi fi pasivu, unde-mi va concede demnitatea natiunei mele, numai acolo voi aperă natiunica pe terenul activitatii, deca voi sei că aducu folosu pentru natiune (bravo!), in se nu atunci, candu vedem contrariul. Se ne intorcem la 1848, se vedem cum au fostu remunerate faptele nostre, si cum ne am implinitu noi detinint'a nostra. Romanii au sangeratu atunci si au perduto pona in 48000 de suflete pentru aperarea si sustinerea esistintiei imperiului care se clatină. — Au venitul absolutismulu de feru, si ce credeti, cu cine am laptatul temnitie, au nu chiar cu acei luptatori romani?! (bravo!) Cine au fostu apesatu mai tare, au nu noi?! Si pe candu Dloru! noi chiar si cu aceli absolutismu fierosu, eram multumiti, pre candu noi erau buni bucurosi, deca primeam cate o bucatura de pane, ca din gratia, ponă atunci altii sapau la fundamentalu putrediu alu edificiului. Éta Dloru! faptele nostre au fostu pedepsite, era ale acelor'a remunerate. (Asi este, aplause.) Au tienutu acestu absolutismu fierosu, pona la 1861, care dreptu respalata pentru

sacrificiele nōstre mari ne au apesatu. Atunci vedem deodata introdusu erasi terenulu antemartialu. Ce lupta mare ne au constatuit se scapamu de acea lupta. Ne am luptat, si asă au venit a. 1863 si 1864, si s'a conchiamatu diet'a din Sabiu. In diet'a acēsta au fostu duoi factori, cari trebue se fiu in o dieta constituționale. S'a adusu legi, si acelle legi s'a sanctionat. Dar ce au urmatu? Au urmatu aceea d'aci, că acelle legi s'a stersu unilateralmente! Nu e aci vatemata demnitatea natiunei, candu noi ne am plecatu capulu, — candu o minoritate a natiunei, care nu voia se scia de vatemarea autorilor acelor legi, au primitu acea vatemare, au neconsiderat unele urmari de aci, numai ca se arete cu faptulu, cumca romanul scie aperă mai multu de cătu ale sale, intesele altor'a, de la cari asceptam si noi se ni le apere. Si ce au urmatu? S'a nimicuit Dloru acelle legi! In 1865 ne conchiamă la o dieta teudala in Clusiu. La Sabiu ne am dusu, la Viena ne am dusu, si era mai multu ca posibilu, că noi vom intră si in diet'a feudală din Clusiu. Unii au facutu unu votu separatu facia cu acea dieta, in intielesulu caruia nu mai era értatunici unui romanu din Transilvania a intră si in diet'a din Pest'a. Cu tōte acestea au venitul conchiamarea pentru acēsta dieta. Dar aci ni s'a concesu ca se mergemu, prin urmare ni s'a lasatu voia libera ca se mergemu, său ba. (Asi este.) Noi ne-am dusu, si ce am ispravitu? Aci me provoc la aceea ce am cetit si auditu de prin diurnale, că Dlu Hossu insusit ar fi disu: sperantile mele de 20 ani, sunt nimicite. Eu nici unu argumentu mai validu, in contra vorberei sale nu aducu de cătu aceste cuvinte. Ei Dloru! dar se mergemu mai departe. Activitatea său pasivitate? Se vedem folosulu. Nu ni-ati potutu areta unu singuru folosu, dar pagub'a eea mai mare de care se rusinédia chiar si contrarii nostri politici. A conchiamă o dieta dupa legi electorale deosebite, aici feudală, acolo in Ungaria liberală, deca nici atatu n'ati pu-

tutu scôte in 3 ani de dile la cale in diet'a din Pest'a, ca se se stergă acea feudale, si ca lumea se nu mai aiba spectacolulu acel'a deosebitu, de a vedé conchiamata o dieta pe bas'a a duoru legi electorală deosebite, ce mai vreti?! (bravo frenetic!). Acēsta lege avea lipa de reforma, pe care o acceptau chiar si contrarii nostri politici. Dar se luam si partea dreptului. Vedem ca dela 1848 incepe, la fiacare actu care l'am facutu noi pona astadi, mai totu deuna cu valoarea demnității nationali, l'am facutu. Am avut totu deuna folosulu celu mai micu, si altii au devenit remunerati. Dupa ce ni s'a concesu a merge la diet'a de incoronare, si dupa ce noi nu am fostu chiamati acolo dupa tōte forme, ar urmă dora acum, ca noi se nu mai mergemu la Pest'a. Prin participarea la alegeri, noi am sanctionat de nou tōte actele si faptele ce s'a facutu in acea dieta in contr'a demnității natiunei nōstre (bravo! se trăiesc!). Dloru! Bine scie dlu Puscaru si J. Hossu, care au fostu masim'a conducatorului partidei drepte, a Dlu Deák: Că ce dai din mana cu voia, numai poti reclama nisi odata era ce ai perduat si ti s'a latusu cu sila, vine vremea candu o poti pretinde se ti se redese. Deceea noi sanctiunam' faptele dietei din Pest'a, si aceea o facem printr participarea la alegeri si la afacerile ei, atunci noi am resignatua pre calea dreptului publicu a le mai recastigă. — Din acēsta considerantia sum in contra activitatii (bravo! aplause frenetic.). Dar de aci nu urmăza că noi se ni punem manile in sinu, se nu lucrăm nimicu si se dormim, ci tocmai din contra, mai multu ca ori candu noi vom fi activi si vom lupta pentru drepturile nōstre. Prin acēsta noi nu voim alta, decătu se aretamă că alegatorii romani punu unu protestu in contra a aceliei, ca se nu ni se calce mai multu drepturile nōstre in picioare, dupa cum s'a facutu pana acum. Noi avem in tēr'a ungurésca si Banatu 36 barbati, cari s'a luptat mai multu pentru noi, decătu ai nostri. (Se trăiesc! entuziasme.) Si aceia ér a vor luptă si

acum, si n'aveam lipsa de Cleini si Maiori, dar s'aveam vorbitu in diet'a din Clusiu, si au apesaratu drepturile natiunei, dar nu in diet'a din Pest'a.

Axente. Dloru! Eu nu m'am insinuat la cuventu pana acuma, pentru că ar fi o nebunie, ca pana nu ajungu ca-vitanii la lupta se între generalulu in lupta. (ilaritate). Dar mai antaiu trebuie se respundu lui Muresanu, care a disu că in 1848 camari'a si intrigele cabinetelor ne ar fi miscat si resculat, ceca ce a disu prim'a data unu romanu! (N'a disu!) Aceste insinuari le-am auditu astadi primadata din gur'a unui romanu, din gur'a unor patrioti. Am intielesu din gazete, si si din gazete romane, că s'ar aduce arme in Transilvania, pe care in 1848 s'a luptat pentru tronu, vor se lupte mane in protiv'a tronului.

Presedintele: Me rogă acēsta nu se tiene de obiectu nici decum; nu este acēsta la ordinea dilei.

Axente. Nu vorbescu la obiectu, dar voi se reflectezu lui Muresanu. — Toti acești tineri, cari la 1848 nu s'a luptat pentru că lucruri mari, ci numai ca se ajunga prin posturi, si deputati prin dicta, pote că ei a fostu miscati de intrige (s'a scrisu in „Augsburger Ztg.”, si din acēsta s'a facutu unu estrastu in o gazeta romana) in se că noi cari am fostu factori vii, că noi, vom si fostu miscati si resculati de camarila si intriga, o negu cu tōta poterea cuventului. — Cine vră se face intriga nu cumpără copii, ci barbati; omenii nostri erau pentru „unu osu de rosu.“ Mai tieneti minte, credu că nu veti fi uitati, că Eppulu Lemeni a negat uinerimea nōstre participarea la adunarea de 15 maiu. Deceea pre acestia i-ar fi cuprinsu intriga, nu me mahnescu, dar că pre noi cari am incinsu sabia cari am fostu omenii fapteleloru, acēsta nu o potu admite, noi nu am fostu corupti nisi odata. — Erám in Bucuresci in diu'a de 15. maiu, si candu am auditu despre cele intemperate, am plecatu, si venitul de acolo

abia castiga 2, di: *doue voturi!* de la doi romani de facia.

Acum ne vine a intrebă pre deákromanii d'aci, cei ce atat'a se lauda naintea nostra, că dinsii s'au luptat pe mōrte, ca se se puna in candidatiunea acésta si unu romanu, — ni vine a intrebă si pre vice-presedintele comitetului naționalu d. St. Adamu, pre canoniculu tit d. A. Maximu, pre d. notariu romanu A. Descu, pareni-se si ruda a candidatului romanu: *cui si au datu dinisii voturile lor?* nu a fostu romanul juristu aptu: atunci de ce luptarat a-lu candidă? A fostu aptu si demnu de a-lu candidă: atunci cum poturati votă la Tormásy, carele nici e romanu, nici posiede calificatiunea de jude? ! Ér' că intru adeveru ati votatu pentru Tormásy, ne convinseram uvediendu-ve la cetirea listei candidatilor — aretandu spre Tormásy, si audindu-ve strigendu „*se traiésca Tormásy!*”

Dieu, domnilor deákisti, anteluptatori romani, déca ati sciutu că comand'a dlu Ormos, séu a clicei lui, suna: „*se traiésca Tormásy!*” si prin urmare că *nu vi este permis* a votă pentru unu romanu: atunci mai bine faceati, déca nici nu lasati a candidă pre unu romanu *juristu*, caci atunci celu putinu nu-lu espuneati nici pre elu, dar mai vertosu pre dvostre si pre patronii dvostre cu tota moral'a loru — blamului! Tóte-si au mesur'a loru; dar astfelu de portare este — intr' adeveru foră capu si mesura, si numai, buna d'a dovedi degradatulu caracteru alu. . .

Cu dreptu cuventu potemu dara dice, că partit'a dominitoria si astadata, ni areta unu actu despre iubirea de dreptate, egalitate si fratie-ate ungurésca, si ni-lu areta cu ajutoriulu unor ómeni ai nostri, cari — eredu că e bine asi! —

Totu la congregatiunea acésta, intr'altele a venit pe tapetu, si petitiunea bihorenilor in interesulu autonomiei municipali; dar cui trebuie la noi autonomia? Candu foră ea multu mai comodu este a domni; si asiè din lips'a de partinitori, ea se luă spre cunoscintia, cu adaugarea de a se tramite o adresa de incredere dlu ministru B. Horváth, contra carui propriaminte este acea petitiune indreptata. Desi deci nimenea nu se scola se sprigiuésca acea petitiune, totusi doi notari cottensi, fiindu preparati a o atacă, nu voira a-si fi 'nvetiatu indar lungile dictiuni in contra-i, ci le recitara cu mare bravura, inti-puindu-si forte multu!

In fine nu potemu lasa ne-amintita neru-

sinarea acestei clice si pre campulu publicitatei. Asia cetiramu in septeman'a trecuta in „P. N.” o corespondintia din cottulu Timisiului, unde corespondintele, — facendu amintire despre faimale ce circuledia prin organele guvernamentali, si anume despre eventual'a denumire — séu a lui Klapka, séu a lui Slavi — de comite supr. pentru cottulu nostru, — se declara că si dsale ii place de ambii, si ii afla si de apti pentru atari posturi; totusi denumirea veri si carui'a din trinsii, nu ar' afla — o nimerita, — anteu pentru că — dice corespondintele — poporatiunea intréga a cottului doresce de comite supr. pre dlu Ormos; si *adó'a*, pentru că Ormos e unicul barbatu, carele e in stare a tiené in freu eterogenele si forte inversiunatele elemente, ce locuiesc in cottulu nostru.

Acum pottim logica: pre d. Ormos toti lu dorescu, si dlu Ormos este celu mai aptu carele a domolitu si imblantit animalele feroci, cele *inversiunate!* Se vede că — domni' orbesce pre omu.

Dar', dle corespondinti: candu ai auditu séu cettu dta, că noi, romanii, majoritatea comitatului, cari dàmu darile si contingentulu celu mai mare de recruti, am fi renunciatu la dreptulu nostru naturalu, si am fi dorit ca *straini* se ne diréga afacerile nostre si chiar dta se vorbesci pentru noi? ? Déca nu erai dta prin Kun-ság undeva, nainte cu vr'o cincu ani, pretimpulu candu a venit Murányi de comite supr. te potteai convinge pré bine, din intempiarea ce i-o facuseram: cătu de neplacutu ni a surprinsu denumirea unui strainu de com. supr. in cottulu nostru. Macar că — trebue se adaugem, că — pan'atunci nu ve cunoscuseram inca asià de bine, casi acum; dar astadi dupa ce avuram norocirea, bat' o foculu, d'a ve vedé luptele pentru apesarea nostra, si dupa ce ne convinseram despre intențiunile vostre magiarisatorie, si in fine dupa ce v'ati potutu si voi convinge despre nemultamirea nostra generala si completa sub egemonia vostra: nu ne potem destulu mira de neobrasnici'a dtale, candu afirmi că si *noi romanii* dorim de comite supr. pre unu *strainu*, si inca, pre unulu carele ni este celu mai incarnat contrariu, pardon nu contrariu, ci chiar dusimanu!

Se pote că cei 3—4 deákromani d'aci, dedati a vorbi pururea cum place domnilor patroni straini, vor fi de o parere cu dta; dar — daca vreti voi se aveți macar umbr'a de ómeni

si patrioti de omenia, ve rogămu: nu pipaireti voi pulsul acestor romani perduți, cari nu mai sunt in stare a cuprinde adeverul si folosulu Romanilor, ci pipați alu poporului si alu barbatiloru lui de incredere; pre poporu pre cele 190,000 Romani intrebatu, si acel'a vi vor spune in cine si-ar pune increderea, si pre cine ar dorii de comite supremu? Si ve veti convinge, că pre dlu Ormos — nu, si nici pre altulu ca densul.

Comorisce in Carasiu, 1. noemvre.

(*La istoria fundatiunei Rancovene.*) Venim a ne plange in publicu, caci noi, marturii, chiamati a audi testamentulu verbalu alu reposatului Svetozaru Rancovu, acum dupa mōrtea acestui suntemu in totu chipulu-asuprati si in tote partile trasi impinsi, precum din partea ereditilor, respective a sororilor reposatului, asià si din partea autoritatilor judetiali competenti si necompetenti, ca cum noi am fi caus'a că repaosatulu Rancovu nu si-a testatu avereia intréga sororilor. (Elu va fi sciutu, pentru ce n'a testat'a acestor'a.) — Noi am fostu chiamati numai se audim voia si dorint'a lui din urma, dar nu ne-am sentit nici competitenti, nici indreptatiti a-i svatui si porunci, cum, si ce se faca eu binele seu. Si déca Sedri'a comitatense ne-a provocatu se spunem aadeverul: cum sa dechiaratu Rancovu? Inclit'a Sedria dora n'a positit se spunem aadeverul? Si déca a positiu si pretinsu aadeverul, pre cum l'am si spus: ce vina purtam noi? si pentru ce suntemu atat'a trasi-impinsi? Ma si cheltuiti, asuprati si dehestati in tote partile? ! In 8 Iuliu a. c. esindu dnulu jude cercualu cu juratulu seu si cu advocatulu Ormay in comun'a nostra fara a sci cineva ceva, ne a adunat din tote partile cu plaiessi, si ne a detinutu sub padia pana ce ne-au ascultat pre unulu căte unulu, punendu intrebari cu asprime si incalcite, si suferindu ca din partea advocatului Ormay se fumu numiti criminalisti.

In 8 Iuliu fuseram citati la tribunalulu comitatensu in Oravita, unde perduram dōue dile si cheltuirea aproape 60 fl. caci tardiu ni se spuse că terminulu s'au amenatut pre timpu neotaritu.

Prin acésta amenare dandu-se timpu contrarilor, ei pe atunci amblă in ruptul capului prin comună pentru cumperarea de contramortorie cu bani si cu felurite apucaturi si

promisiuni, si faceau felurite abusuri si planuri spre a nimici testamentulu. Nu ne'ndoimu că-lu vor poté nimici déca precum spunu ei, ar fi adeveratu, că aceea este voia dñilor judecatori; dar căl pucinu nu face acésta cu apasarea si asuprirea nostra; nimicăsa lu parintele P. Popa cu martorii cumperati; inse atat'a fia de ajunsu, si nu-si mai, dé atat'a truda d'a ne cumperă si pre noi, caci noi nu suntemu de vendiare. Cumca in tréba acésta se ambla cu medilöce necurate, si a nume eu infirari si mituiri, se vede si din cele disce, dar Ssa parintele P. P. nici nu se sfiese a spune, că densulu a luptat 100 fl. dela sörorile reposatului pentru că se li amble in rondă, si cumca are promisiunea, că déca prin nimicărea testamentului vor dobandi ele mosi'a, densulu li va fi provisoru séu casnariu; — mai de parte se dovedesce prin cele 200 fl. ce se imbăra si dedere invetatoriu Molinu, pentru că se desmintiasca testamentulu. Dar noi avem multa cauza d'a ne teme, că si judeciulu competente este amagitu; caci nu-ni potem splica tragicarea causei, asprimea facia de noi si cautarea printre degete la tote intrigele si mituiri din partea contrarie. Diseram din adinsu — *amagita*, pentru că de currendu din partea notariului Chernecei Péterfy, ni se siopti, cumca judeciulu are de cugetu totu a amenă caus'a acésta, pona dór noi martorii testamentului vom veni in ceva lipsa séu certă, ca asià se cadeam pre man'a contrarilor si se ne desbinam. Dar noi — fia ei toti asecurati, că — nu-ni vom da suflul necuratului casi densii. Apoi dnii dela judecata si prin acea procedere ni insusufila temere si ingrigiri, că la aretarea in data si in fapta a incercarilor de coruptiune a invetatorului, pre corruptul si corumpatoriu parintele Popa lu lasa nebantuitu, lu lasa se siéda si se petreca pururea cu sor'a testatorului, si se faurésca la comploturi in medilöcul nostru, si se respandésca felu de amerintari, pona si de mōrte in contra martorilor, cari cu juramentulu loru onestu au adeverit testamentulu. Dupa toate aceste triste esperiintie, marturismu că ne-am pusut pre ganduri: ce o se mai facem, se scapam si noi de necadu, si se scape si testamentului facutu in favorea culturiei si sevacimei, de perire? ! Cine ni pote da svatu si ajutoriu, se ni-lu dēo si va bine merită de umanitate si de dreptate; — Noi, martorii testamentului n'avem nici unu folosu personalu dupa testamen-

eu cugetulu curata de a elibera pe Barnutiu si Laurianu din Sabiu, unde erau inchisi. Ca se viu acum la objectu eu dicu: qui bene distinquit, bene docet. Tiér'a ungurésca si Ardélulu sunt dōue tieri deosebite. Pentru aceia dicu pasivitate in Ardélul, activitate in Ungari'a, pentru că aceste sunt conditiunele noastre a amendurora. Negu cu tota poterea cuventului, că noi dela 1347 am fostu totu pasivi. — Atunci au fostu status et ordines si in acele status et ordines au fostu representata nobili-mea romana ince nu poporul romanu. Schmerling a conchiamatu o dieta in Transil-vania, chiame-ne si d. Andrassy in patri'a nostra la dieta, si noi mergem buclu; fie atatu de galant Dumelui ca se ne chiame in Ardélul la dieta, precum au mai facut si altii naintea lui.

Hossu: Nu s'au sculatu romanii in 1848 pentru patria si nationalitate, ci pentru tronu, nu atatu aceleia ní-au fostu amenintiate: deci noi nu ne sculam acum, pentru că vedem, că cei ce ne amenintia nationalitatea, sunt prietenii ai tronului, si noi nu ne vom radica armele in contra tronului.

Aronu Densiusiam: Permiteti-mi Dloru, a incepe cu unu cuventu din Sant'a scriptura: „Totu incepertulu este de la Ddieu.” Proverbiu dice, „vócea poporului, este vócea lui Ddieu.” Eu incepu cu acésta vócea a poporului. Vócea poporului romanu s'au proclamatu in a. 1848. Acésta este incepertulu activitatii politicei de atunci in cōcē. Aci trebue se cautămu funtea.

Venim Dloru, acum a 4 óra a ne pronun-cia a supra destinelor noastre. Sunt 20 de ani, de candu ne-am desceptat. Ne-am desceptat Dloru, ince goli si despojati, nu numai de acele drepturi mari si politice, dar chiar si de drepturile, cu cari se nasce fiacare faptura lui Ddieu: de limba si naționalitate. Ne am desceptat, si desceptarea nostra o putem asemenea cu leul din pustia, in naintea cartui fugi inspaimantate hordele de beduini. Ne am desceptat si vócea poporului nostru, n'au resu-

natu numai in marginile dulcei noastre patrii, ci ea a trecutu marginile ei si au pusut in mirare nu numai Europa, ci chiar si dincolo de continentul nostru au strabatutu. Dloru! idei'a libertatii nascute acum aproape de 100 de ani, séu mai bine dicendu de candu s'au incarcatu a se pune a praca, pentru romani in 1848 si-a aflatu perfecta esprimere.

Ori-ce lupta in contr'a acéstei idei, ni-av dovedit istoria revolutiunei francesei, ne-av dovedit paginile istoriei căderei Venitiei, este inresistibila. Dloru! Nu mai invinge astadi forti'a, nici arm'a ci idei'a, si candu noi suntemu insufletiti de una ideia, cele latte idei sunt impossibili. Permiteti-mi Dloru! a face o asemenare intre idei'a naționalitatii si aceia; cari vor se o nemicăsa, cu o poveste pré nimerita pentru acestu casu. Dice adeca poporulu nostru, că dupa ce jidovii au restignutu pe Christos, s'a adunat la unu prandiu mare, si acolo pe mésa au adus unu cocosi in blidu. Pona candu ei si-petreceru in beti'a loru de unu triumfă imaginariu, au sarit cocosiulu din blidu, si i-au stropitu pe toti, si asià ei au remas cu semne pe facia pana in diu'a de astadi.

Aceia cari se lupta in contr'a ideii naționalitatii candu nu vor candi ei, aceea se va scola, ii va stropi in facia, si pe pét'a acésta i va cunoște toti secolii urmatori. Permiteti-mi acuma Dloru! ca se vinu si eu la pasivitate si activitate.

Am auditu dicendu-se din partea dloru, cari apera si lupta pentru principulu activitatii, că pentru ce voiu noi se fumu astadi pasivi, candu in 1848, 1861 si 1863 si 1864 am fostu activi? — Adeca scopulu Dloru, este acel'a, ca se confunde ideile noastre. Noi Dloru! si astadi suntemu activi, ince nu pe unu terenu care este in contra vointiei noastre; nici odata nu voiu se fumu activi pe terenul acela, pecare vedem, că suntemu pericolitati. Asià-dara fiindu că foră de aceea suntemu destulu eufundat, se nu ne cufundă cu activitatea, in contra principieler no-

stre, (Asià este!) Asià noi trebue se fumu activi pe bas'a politicei noastre naționali care si-a cape-tatu expresiunea solemnă in 1848, 15 maiu. Acele statorite acolo, s'a repetit in anulu 1861, februarie; dovēda ni este protocolulu conferintei de atunci. — Este adeveratu că noi ne am abatutu dela acelu principiu dupa cum bine au observatut mai multi dd. atevoritori. Asià este într' adeveru, noi am retacitutu despre acelu terenu, si celu d'antaiu pasu spre ratacare au fostu congresulu din 1863, 20 aprilie; dar eu nu voiu se discutu, genescă acestui congresu, ince cari am fostu de facia acolo, si cari am cettu si cettim actele acelui congresu, vi vor spune, acuratu unde s'au facutu gresiel'a. Dloru! faptorii de atunci seau forte bine, că a se pronunciā in contr'a principieler din 1848 este impossibilu, si totusi au începutu a vorbi prin raporturi si scrisori, că noi nu ne abatutu de la principiile din 1848, ei diceau in vorbe, ca se-si ascunda cugetele. Atunci Dloru! s'au decis, ce s'au prevedutu de la incepertu, că noi pasim pe unu terenu, care desi nu era apriatu in contr'a principieler nationali, dar intru adeveru au fostu. Diet'a din 1863 nu au fostu apoi consecintiele curate ale legilor fundamentala din 1860, dar consecintiele drepturilor Transilvane, basate pe tractate. Cari au voitut si se rectifică, au disu, că aceea an fostu pe bas'a diplomei din octombrie 1860, că acésta dieta numai asià o am capatatu, ca se dàmu si noi cova pentru ea. Am datu, pentru că am mersu in Reichsrath. Indata ce am facutu acestu pasu, am facutu unu pasu in contr'a principieler nationali proclamate in 1848. Ince fiindu astfelii, vr'o cativa ani dupa aceea la a. 1865 au cugetatut că, de ce se nu mergem si la Clusiu si apoi mai tardi si la Pest'a. Dar trebue se dicu, că n'au disu naționala romana nemicu in contra acéstei proceduri? Resultatele le-am vedutu si nu e lipsa se le mai enumera aci.

Asià dara noi trebue se remanemu strictu pe langa principiile din 1848 repetitive in 1861. unde se dice că afurisit u se fia acel'a, carele s'ar luptă in contr'a intereselor patriei si a naționalei! Se ne aducem amint de Dloru! de juramentulu din 1848, si se nu cautămu alu calcă. Astfelii Dloru! eu sum pentru pasivitate absoluta, (bravo, aplause!). Dar totu odata se aretam că ce voiu astfelii, se aretam adeca terenul nostru de activitate pe principiile cele dejă statorite. Pentru acesa cu voiu repeti pe scurtu, ceea ce s'a statorit in 1848, si 1861, si pe bas'a acestora voiu face o propunere, contineata in 6. puncte.

Presiedintele: Intrebu pe Onorat'a conferintia nu ar fi mai bine, ore, ca propunatorulu se-si retiena propunerea sa, pona se va enunca conferint'a pentru pasivitatea séu activitate.

Densiusianu: Inca vr'o cateva cuvinte mai nainte de a dice cuvantul din urma. Scim cu totii, că la noi se uita naționala si strainii; Europa intréga privesc cu atentie la pasul celu facem astadi. Se ne cumpenju dar de 10 ori, si se luam bine séma la decisiunile căm le facem. Că unii pote vor fi indiferenti, altii vor tremura, er altii vor versa lacrimi de băcură. Se învețămu ce este pasivitatea, si ce ar mari pote ave, chiar de la primicii nostri politici. Ce este cauza resultelor pozitivei politice ale magiarilor, déca nu pasivitatea?

Da, pasivitate, si aceia cari a fostu condamnatii pentru pasivitate, éta că ei astadi reinvia, si culegu fructele cele mai frumosé, care a rezarit din pasivitatea loru. Aceste fructe se, le culegem si noi, că si ei, si le vom pute culege, numai se scim cu se lucrămu in pasivitate. Pasivitatea dar se fia principiu nostru. (Bravo, sa traiésca!)

Prof. Moldovanu: Eu m'asiu rugă, ca se trecutu ordinea vorborilor la altul, care ar vorbi pentru activitate, caci eu sun in acea pozitie placuta, de a me declară pentru pasivitate (ilaritate).

(Va urmă.)

tu, pre candu contrarii testamentului cu parintele Pavelu Popa au mare interesu, si totusi — precum este invederatu, ei sunt cei scutiti din partea autoritatii !! — (Se nu desperati; cauza dvostre este santa si va afila aoperatori; inscinti-ne despre totu pasulu, tota mersu tribunului, pentru ca indata ce vom observa mesculantie, se le aretam Ministrului justitiei si se-i cerem intrevenirea. Red.)

Sasca-montana in 28 Opt.

In nrulu 82 alu pretiuitei Albine am fost adusu la conosciintia publica imbucuratoria veste despre imbunatatirea salariului pretilor nostri prin orasiele munteniste; astadi cu parere de reu am se me plangu contra unoru nevoitor de bine, de pace, de progresu, totu in sfera acestia. Este scitu, seu dora chiar naturalu, ca si de acestia se gasescu pretodindenea; asi si la noi avemu doi, cari catra acestia, fiindu membri ai comitetului parochialu, ba unul chiar epitropu, au si influintia si de acestia se folosesc tocmai spes reulu bisericei si scolei.

La anulu 1863, pre temeiulu ordenatiunei mai naite, lefa inveniatoarelor s-au fostu inbunatatit, a nume si la noi aici aceea s-a fostu urecatu dela 126, la 160 fl. Abé insa trei ani s-a bucurat inveniatoareliu de acestu micu adausu, fiindca dumelui Pav. Strainu, conlocutoriul de aici s-a apucatu si a agitat pona candu acelu adausu s-a stersu. Acum totu dumelui Strainu si cu inca unu sociu alu seu, G. Ranoiu s-a apucat a agita si a face se se subserie din casa 'n casa si din birtu in birtu o cota pentru stergerea birului pretiescua. Astfelu in locu se se bucur de bunastarea parochiei, ei se opintes u a o derima; in locu se inainte die bun'a-intielegere si armonia, ei o subsapa si tacu neposibile!

Pornisera la noi, dupa constituirea sinodului si comitetului parochialu, totu spre bine; pretilu Alessandroviciu si cu inveniatoareliu Ungurenu lucrau la inintiarea unui cercu de lectura si era tota sperantia d'a se inintia, candu numitele doue oi rotacite incepura a turbură pacea, casi cum dusimani nostri i-ar fi fi pusu si indemnata se ne strice. Apoi totu d'astea istorii se mai ivescu si pre alocurea, totu in asemenea tipu; si pentru aceea credu ca va fi bine, a le da pre facia si a cautat ori si cum se ferimu vieti nostra natiunale de urmarile reale ce se nascu din astfelu de agitatuni si turburari. — (Romanii se fia toti frati buni intre sine; dusimani avemu legioane, pre toti strainii! Er fratii nostri din popor anume se recugete bine, ca prin statutul org. ei au devenit stepani in biserica si scola, si deci de aci nainte a loru este laudă si marirea pentru bunastarea si infloria bisericei si scolei, si a loru peccatulu si rusinea pentru tote scaderile in cele bisericesci si scolari. Preuti si inveniatoare reu platiti, au numai poporele nepriceptorie de interesulu si folosulu loru; a vré preuti si dascalii reu platiti este — a vré preuti si dascalii slabii si neharnici; cine plateste reu, n'are dreptu se céra zelu si truda multa; er foră acestea — lumin'a, cultur'a prosperitatea nu este cu potintia. La acestia se cugete setenii nostri pretotindenea cu tota seriositate, si se cugete cu cugetu crescinescu si dumelioru cei doi anumiti din Sasca-munténa! Red.)

Sub Magura in confiniu milit. 30 opt.

Dupa ce indelungu timpu fuseram in nestire pe aici despre sértea statutului organicu bisericescu, deodata primiram vesteia prin pretime si prin organele politice, precum ca domnulu protopresbiteru districtuale N. Andreieviciu va pasi la organisarea sinodelor parochiali, ceea ce intru adeveru s'a si intreprinsu din partea reverendismului protopresbiteru din comună in comună. Granicerii nostri, mandri de a se vedé si ei odata cu drepturi in privinti a bisericii si scolei, iau parte la aceste sinode cu multineate si le imbratisaza cu caldura, sciindu cate si cegrele lupte au costat ele barbatiloru celor mari ai natiunei, audindu din gur'a organisatorului protopresbiteru ca ele sunt semne de gratia Maestatii Sale a imperatului, carele nu-si uită de bravii graniceri. Constituirea comitetelor parochiali si a epitropiei decurgu fara vr'o greutate in catu e bucuria a privi cu catu simtii de fratieta se pôrta granicerii unii catra altii la alegera membrilor; pre langa acestia mai

este ce face ochiului placere si inimei bucuria vedindu si pre domnii oficieri romani luandu parte si dandu-si si Domniele loru parerile cu unu graiu liberu si francu in dorintia de a vedé binele bisericii si a scolei intemeiatu si naintatu. Vediendu acesta participare libera si zelosa a domnilor oficieri la sinodele nostra, credu ca domnulu corespondinte din Orsiov'a forte a esagerat candu dechiarà in Nr. 84 alu Albinei, ca „capii regimentelor nu voescu ca scola si biserică sa se emancipe de tutela militara,” fiindu ca atunci nici participarea domnilor oficieri la sinode nu s'ar suferi. Eu din parte-mi me temu ca prepusulu acesta a supr'a capiloru regimenterelor de granitia este chiar pripitu si pentru acum fara temeu, numai magi tardiu s'ar poté dice despre densii, anume dupa ce ne vom fi organizatu pana la episcopia si dupa ce vom fi creatu senatulu scolaru diecesanu, deca voescu seu nu a lasa conducerea trebiloru bisericesci si scolarie in sema corporatiunilor bisericesci constituite intru intilesulu statutului organicu bisericescu? caci pentru acum suntemu numai in preser'a organisatiunei definitive si transitiunea nu se poate face deodata. Dece ince atunci a s'ar observa vre o resistinta din partea capiloru militari facia cu drepturile si autonomia nostra bisericesca, apoi nu ni va remané alt'a, decatu a cere convocarea congrusului natiunalu indata, si a desluci acolo in ce mesura si in ce privintia se se cuprinda influintia autoritatilor militare a supr'a bisericii si a scolei ortodoxe romane din granitia, carea face o esceptiune batatoria la ochi cu statutul publicat in cea laita provintia metropolitana, unde autoritative politice nici unu amestecu nu-si pretendu la biserica si scola nostra.

Pana acumu dara nu avemu a ne plange a supr'a autoritatilor militare din granitia, candu vedem ca nu numai ca nu ne impedeaca intru constituirea sinodelor, ba inca ne sprignescu pe o cale demna de lauda in tendintiele nostre.

Pentru Tofaleni.

Ni se tramisera colecte facute la Apelu din Albina:

1. Din Temisiör'u, prin dlu prof. G. Craciunescu, 64 fl. 50 cr. lista din centru, la care au contribuitu: Meletiu Dreghiciu protopopu, Emiliu Felix, si N. Popescu pict. acad. cate 5 fl. Paulu Rotaru, si I. Mieicu, cate 2 fl. — Ath. Rácz, V. Craciunescu, Al. Bacu, G. Ardeleanu, N. Cosieriu, F. Seculiciu, G. Dobosianu, Francesco Stransky, S. Petroviciu, N. Rancu si P. Seculiciu, cate 2 fl. — I. Munteanu, P. Cermen'a D. Dragonescu, I. Deheleanu, G. Ribariu, Euth. Ciobanu, T. Mikes, S. Todorescu, P. Fogarasy. I. Fagarasianu, G. M. Liot'a, L. P. Calaceanu, Dr. P. Vasiciu, N. Chitescu, C. Savu D. Buibasiu, P. Labasianu, G. Nedelcu, si P. Ned'a, cate 1 fl. — I. Moldovanu, si L. Demetru, cate 50 cr. — P. Cucu, si G. Pau, cate 40 cr.

2. Din Caransebesiu, prin dlu inveniatoareliu Teod. Calinescu, 20 fl. la care suma au contribuitu: N. Post'a, Teod. Gergeli, ambi negotiatori, si Demetru Scaiusianu, cancelistu comunale, cate 2 fl. — I. Post'a, I. Vasileviciu, Al. Stancoviciu, N. Brancoviciu, si I. Pet'a, negotiatori, I. Bartolomeiu secr. I. Achimescu meseriesiu, P. Bon'a negotiatori si G. Costaniciu, privatu, cate 1 fl. — I. Popoviciu, Constantinu Sugravu, G. Palcu, Ioach. Velcu, meseriesi, Susanu Craciunu negotiatori, D. Biju speculantu, Timoteiu Ursulescu telegrafistu, C. Ustov'a negotiatori, I. Mikailoviciu prof. de theologia, si Teod. Calinescu inveniatoareliu, cate 50 cr.

3. Din Banatu-Comlosiu in Torontalu, prin dl. protopopu V. Sierbanu, 31 fl. la care suma au contribuitu: Comunitatea B. Comlosiu 5 fl. — Biserica gr. orientala 2 fl. 50 cr. — V. Sierbanu, protopopu si G. Bogdanu negotiatori cate 2 fl. — I. de Nak proprietariu, si T. Pascu cassariu comunalu, cate 1 fl. 50 cr. — I. Grozescu parochu, Iul. Bogdanu parochu, G. Miulescu preotu, Martinovicu adj. not., Petri perceptoru, C. Risticu negotiatori, M. Mathics adm., C. Schiffmann inspect. si N. Micoceviciu practicanu, cate 1 fl. — Ecatarin'a Grozescu, si Liviu Sierbanu practicanu, cate 60 cr. — N. N. Val. Stamboly negotiatori, I. Sierbanu esactoru, M. Mosco negotiatori, P. Brancoviciu revisor, Th. Lazariny advocatu, Iul. Stamboly

negot. Al. Brancoviciu comisariu, si Simeonu Balanu tutoru, cate 50 cr. — Ann'a Danu 40 cr. — Maria Stamboly negot. I. Pacatianu tutoru, Ant. Pascu tutoru, si G. Fraticiu economu, cate 30 cr. — Arcadiu Boranu, si Mel. Ciorianu, economi, cate 10 cr.

Totu prin dlu protopopu V. Sierbanu ni se tramisera fora lista, 10 fl. v. a. din partea comunei Toraculu-micu.

4. Din Dorgosiu comit. Temisiu, prin dl. preotu V. Cismasiu, 31 fl. 45 cr. v. a. la care suma au contribuitu: Vas. Cismasiu preotu, Dem. Stoia padurariu, Petru Popescu pad. si P. Pecurariu economu, cate 2 fl. — Andr. Chiritiescu 1 fl. 20 cr. — Avr. Corb'a docinte, Ach. Labasianu, G. Grozavu, P. Ignescu, economi, G. Popescu jude com. Sofr. Labasianu, V. Davidu, Moise Decheleanu, G. Chiritiescu, economi, si G. Mladinescu padurariu, cate 1 fl. — Sim. Stefanescu, Moise Hobanu, G. Iancu, Vas. Martinescu, Alessie Grozavu, Pav. Labasianu, Part. Siocatiu, Vas. Grozavu, I. Jonescu, N. Velescu Dav. Savulescu, P. Milovanu, Vas. Labasianu, Porf. Ianu, P. Blaju, Pav. Popescu, P. Chiritiescu, Ach. Ieremie, si G. Tincu, economi, cate 50 cr. — V. Antonu, si Pav. Martinescu, economi, cate 40 cr. — Alessie Ardeleanu, G. Mitru, si Pav. Antonu, economi, cate 30 cr. — P. Draganescu econ. 25 cr. — I. Hobanu, Andr. Siocatiu, P. Nadescu, si Vas. Draganescu, economi, cate 20 cr.

5. Din Segedinu prin dlu G. Grozescu stud. VIII. 5 fl. v. a. la care suma au contribuitu urmatorii studinti: M. Popoviciu, P. Popoviciu, I. Novacu, E. Juic'a, A. Coter'a, A. Popescu, E. Corcanu, P. Miocu, P. Corcanu, si G. Grozescu, cate 50 cr. v. a.

Aceste liste de cate: 64 fl. 50 cr. + 20 fl. + 31 fl. + 10 fl. + 31 fl. 45 cr. + 5 fl. dau sum'a de 161 fl. 95 cr. v. a.

Dintre colectele ce ni se mai tramisera de trei dile, publicam pentru asta data inca:

Ilisiesci in Bucovin'a, 9. Noemvre 1869.

Pré onorate Domnule Redactore! Scirea despre crâncen'a pasire a baronului Apor contra fratilor nostri din Tofalu umplu si la noi in Bucovin'a de cea mai mare indignatiune si de acelui resentiului alu intregului sufletu, carele-lu reclama astadi progresulu umanitatii si alu civilizatiunei din intréga Europa, contra unui asemene actu vandalu, comisu de acelui baronu de rasa, cultura si inima asiatica.

Éta, Domnule, alaturu aci sum'a de 240 fr. v. a. carii mi-i inmanuara unii pré stimati Romani — frati de unu nume si de unu sange eu nesericii Tofaleni; — binevoiesce a-i spedă la loculu cuvenitul, adeca la acelu comitetu, ce se ingrijesc de sprijonirea flamandinelor si figurendelor victimelor.

Numele acelor' pré stimati si nobili Romanii, carii jertfescu acesta sume de 240 fl. cu tratiésca inima pentru momentan'a ajutorare a bietiloru Tofaleni, vi le voi comunică cu alta ocazie.

J. P.

Deci sum'a intréga, publicata mai susu este: 161 fl. 95 cr. + 240 fl. = 401 fl. 95 cr. v. a. carea sub datulu de astadi s'a inaintatu dlui Fogarassi la Osorhei.

Sum'a totala administrata pon'acu prin "Albina" este: 328 fl. 70 cr. (a se vedé nrulu 89). + 401 fl. 95. cr. = 730 fl. 65 cr. v. a.

Red.

Varietati.

(+) (*O fatma*) se respondesce pre cătu curioasa, pre atatu de caracteristica pentru timpulu de astadi si spiritul lui; pre care fatma de si nu ni este iertatu a o tiené de intemeiata, fiindu totusi ca ea ni atinge cause si interese momentușe si personale conosciute romane, nu potem se o ignoramu. Dar se i damu intruducerea explicatoria.

Nu pentru prim'a ora ni se intemplă, că unu domnul studinte din Italia, necognoscatoru de poporul, caus'a si situația nostra, si privindu anume pre muntenii nostri din partile Zarandului si ale Albei de diosu de unu vasu cu ierba de pusca, aruncă in mediloculu loru că unu taciune alu fantasiei sale inflamate credindu dora ca i va succede a aprinde

lumea ca se aiba spectacululu d'a o vede din departe cum arde si se lamuresce de peccate, si astfelu elu se devina — nemoritoriu. Pofta si intentiunea se vede că n'ar fi rea.

Dar poporul nostru si muntenii nostri nu sunt ierba de pusca ce se a-prindu de schintei ale fantasiei, apoi firear acele spediti sub firm'a de „Horia“ seu „Closica“ seu chiar „Jancu.“ Nu astfel de schintei seu taciuni au aprinsu pre muntenii nostri nici la 1781, nici la 1848! Catra acest'a astadi poporul nostru si-are pre inveniatoare si conducatorii sei in mediloculu seu, ér cei ce i se obtrudu se-lu conduca din strainetate, sunt — de compatimitu.

Cu toate dlu taciunariu din Italia asta data nimeri chiar reu; o data pentru ca proclamatiunile-i inflamate sosira intr'unu timpu, candu, am poté dice, totu romanul bunu este panditul de diece ochi rei, a dôu'a pentru că-lu pusera peccatele lui se adresedie unele si parintelui Butariu, in Zarandu, carele afandu-se bietulu si altfelu sub incusitiune criminale pentru predic'a sa la monumentulu lui Buteanu, acum dlu din Italia lu infundă in suspiciune si mai grea; ér pre romanii opositiunali pre toti ii recomandă si mai multi ochiul invighilatoriu alu banuitorului statu ungurescu, macar că foile guvernamentali, cari amintira de acele proclamatiuni, in vedere si audiulu lumei, firesce intru propriul interesu bine priceputu alu guvernului, dechiară raportul de ceea ce este elu, de unu *actu nesocotitul alu unui scolaru*. Cumca este astfelu, dovedesce, daca ar mai trebuí dovedă, *faim'a* ce se escă de căte-va dile si se colpóta prin capitale. Se dice adeca că *in consecint'a acelor proclamatiuni* din Italia, plecara joi'a trecuta doi domni deputati romani si functiunari ai regimului, in misiuni speciali, unulu spre Bucuresci, altulu spre Nasaudu. Apoi nu este acesta fama curioasa si caracteristica?!

E adeveratu, că intr' acea dia pleca dlu Dr. Aureliu Maniu pentru Bucuresci, si este asemenea adeveratu, că dlu Sigis. Popu se prepara se plece pentru Nasaudu. Dar celu d'antai pleca, cum ni se spune, ca aginte in caus'a unei linie de drumu de feru; ér cela laltu — ce e dreptu ca agentul regimului, insa in cause — cum insusi le numesce — *publice*. Ajunge totusi că ambii stau, in referintie cătu mai intime cu regimulu, si in soldulu seu serviciulu regimului, si in fine că dlu din Italia aruncă tocmai acum proclamatiunile sale in mediloculu poporului nostru: si — éca *faim'a* rea, neplacuta e gât'a. Puna-se acum cine-va s'o desavuie, si se vedeti cum ea va se devina totu mai multu crediuta; si se auditi o sunta de argumente si banuele contra — personalor, timpului, locului, etc. etc. Eca resultatul bravadei dlui studinte din Turinu!

(+) „Vai năo Chesintenilor!“ Cu asta cuvinte incepu si incheia mai multi locuitori din Chesinti, protopopiatulu Lipovei, o corespondinta lunga, plina de tanguri contra pretimei, anume contra parochului loru N. Stoianovicu, despre carele ni denuncia intre altele, că in 21 Sept. năpte, fiindu forte beatu, a datu cu o pétă in locuitorul de a colo, cu numele P. J. in cătu lăvut de morte! — Ne întréba apoi pre noi: cum se scape de astfelu de preuti? — Pentru plansori contra pretilor este Consistoriul; ér pentru criminalitati, este judeciul comitatului. Facutati pasi, aretare, plansore? — Noi vom sprigni plansorile in publicu, candu vor fi ele aduse acolo unde se cuvine.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inscrisarea telegrafica din 13 Noemvre. Imprum. de statu convertat cu 5% = 59.50. Imprum. natiunalu 68.75. Actiunile de creditu 232.25; — sortuirile din 1860: 93.70; sortuirile din 1864: 116.80; Obligatiunile desarcinarii de pamant, cele ung. 79.50; banatice 78.50; transilv. 75.50 bucovin. 72.50 argintul 122.50, galbenii 5.85; napoleoni 9.90.